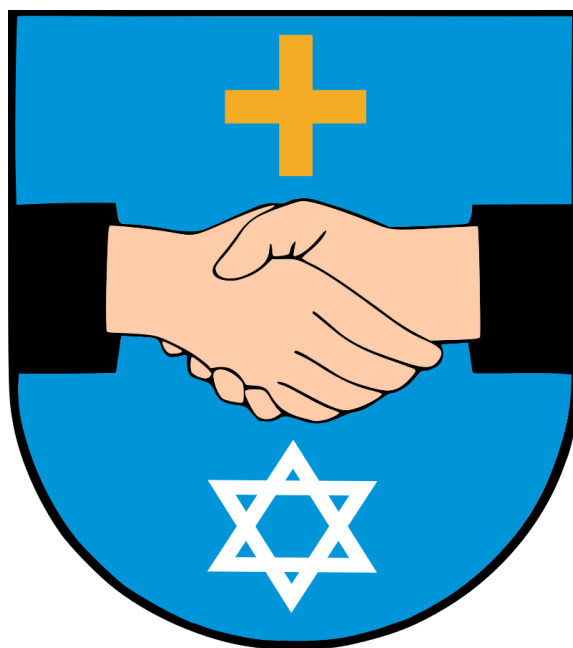

Załącznik do uchwały nr LXVIII/713/23
z dnia 28.12.2023 r. Rady Miejskiej
w Kolbuszowej

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY GMINY KOLBUSZOWA NA LATA 2024-2026

Kolbuszowa 2023

WSTĘP

Nie ma jednej uniwersalnej definicji rodziny. Dla potrzeb ustawy o pomocy społecznej stworzono definicję rodziny rozumianej jako: osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Rodzina prawidłowo funkcjonująca stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone indywidualną opieką ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się rozwijać. W tak funkcjonującej rodzinie „dziecko czuje się dobrze, bezpiecznie, jest pewne siebie, ufne wobec rodziców, a także otwarte wobec innych ludzi, zachowuje się przy tym swobodnie i jest aktywne i wytrwałe w działaniu”.

Rodzina ma za zadanie pełnić określone funkcje, podstawowe z nich to funkcje:

opiekuńczo-zabezpieczająca, socjalizacyjna, ekonomiczna, wychowawcza, kulturalna. Nie wszystkie rodziny realizują powyższe funkcje w takim stopniu by dzieci miały stworzone optymalne warunki osobowego rozwoju. Dysfunkcje w środowisku rodzinnym są niebezpieczne, ponieważ istnieje ryzyko dziedziczenia patologicznych norm i wzorców zachowań oraz negatywnych oddziaływań otoczenia zewnętrznego.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na nabywanie nowych umiejętności.

Działania instytucji i służb zobligowanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka, powinny być zintegrowane, ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają współpracy interdyscyplinarnej. Pomoc instytucjonalna powinna być realizowana poprzez wzmacnianie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach, wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo - wychowawczych oraz poprawę bezpieczeństwa socjalnego rodzin i jakości życia. Wspieranie rodziny celem wyjścia z trudnej sytuacji i wzmacniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodziny będzie realizowane w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Opracowanie gminnego programu wspierania rodziny jest istotne, ponieważ skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Podstawą działań ujętych w programie jest:

- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r.
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r.
- Ustawa o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r.
- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r.
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r.
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r.
- Uchwała nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”.
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2019 - 2026.

Uchwałą z dnia 21 października 2016 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił Dzień Praw Rodziny obchodzony 22 października każdego roku. Posłowie dali wyraz swemu przekonaniu, że misja rodziny we współczesnym świecie powinna być coraz bardziej ceniona i uznawana, a prawa rodziny winny być adekwatne do wyjątkowej misji jaką spełnia każda rodzina, która jest „naturalną i podstawową komórką społeczną”.

I. Diagnoza środowiska i problemów gminy Kolbuszowa

Gmina Kolbuszowa położona jest w północnej części województwa podkarpackiego. Znajduje się w powiecie kolbuszowskim. Jest to gmina miejsko - wiejska składająca się z miasta Kolbuszowa i 14 sołectw. Na koniec 2022 r. w gminie zameldowanych było 24 262

osób (dane: Urząd Miejski Kolbuszowa stan na 31.12.2022 r.), z tego 1167 osób (tj. 4,81%) korzystało ze świadczeń pomocy społecznej tj. 546 rodzin (dane OPS za 2022 rok).

Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kreowanie lokalnej polityki społecznej na terenie gminy koordynuje ośrodek pomocy społecznej. Jest on inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Na podstawie statystyk Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej dokonano analizy rodzin objętych pomocą społeczną z uwagi na powody przyznania pomocy w latach: 2020, 2021, 2022 i trzy kwartały 2023 r., co przedstawia poniższe zestawienie w formie tabelarycznej.

Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020 - 2023

Lp.	Rodzaj sytuacji życiowej	2020 r.		2021 r.		2022 r.		I – IX 2023 r.	
		Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach	Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach	Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach	Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach
1.	Ubóstwo	186	425	170	367	161	357	146	294
2.	Bezdomność	6	6	4	4	8	8	7	7
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietność	80	417	72	388	61	337	56	305
		60	329	56	320	49	281	42	232
4.	Bezrobocie	123	328	113	306	98	260	90	243
5.	Niepełnosprawność	169	376	171	368	159	312	157	316
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	145	340	132	319	108	249	93	212
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym rodziny: niepełne wielodzietne	65	188	53	123	52	124	45	115
		29	87	14	39	13	39	14	37
		11	69	2	12	3	22	5	30

8.	Przemoc w rodzinie	18	59	10	38	8	29	8	34
9.	Alkoholizm	27	43	14	21	22	36	22	42
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	3	6	12	7	9	9	11
11.	Zdarzenie losowe	2	6	1	3	2	12	2	5
12.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	1	2	0	0	0	0	0	0

Z powyższych danych wynika, że pomoc najczęściej była udzielana w rodzinach z powodu ubóstwa, niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby. Bardzo często zdarza się, że w jednej rodzinie występuje jednocześnie kilka powodów trudnej sytuacji. Zanotowane wskaźniki stanowią dla M - GOPS w Kolbuszowej płaszczyzny działań w zakresie form wsparcia osób korzystających z pomocy społecznej, wdrażania programów walki z wykluczeniem społecznym i marginalizacją.

W oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej należy uznać, że wsparcie rodzin w kryzysie stanowi priorytetowe zadanie pomocy społecznej realizowane przez gminę. Doświadczenie pracowników Ośrodka Pomocy w pracy z rodzinami z problemami opiekuńczo - wychowawczymi wskazuje na potrzebę coraz bardziej pogłębionej i zindywidualizowanej pracy. Większe zaangażowanie osoby pomagającej może być jednym z warunków osiągnięcia sukcesu w pracy z rodziną.

Praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo - wychowawczymi w dużej mierze prowadzona jest przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej, których działania nakierowane są na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno - bytowych klientów.

Główną formą pomocy dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, oprócz pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych, jest wsparcie asystenta rodziny. Zaangażowanie asystenta rodziny skupia się między innymi na: wspieraniu rodziny w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji życiowej w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych i rodzicielskich członków rodziny, odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych. Asystent rodziny koncentruje się w swojej pracy na wzmocnieniu rodziny i pobudzaniu aktywności wszystkich członków rodziny w dążeniu do poprawy sytuacji życiowej rodziny i właściwego wypełniania

funkcji opiekuńczo - wychowawczych przy wykorzystaniu zasobów własnych rodziny oraz wsparcia środowiska lokalnego. Asystentura rodzinna pełni ważną rolę w systemie wspierania rodziny. Niezależnie od pracowników socjalnych, asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta ma służyć realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Od 2011 r. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia asystentów rodziny, którzy pracują z rodzinami z gminy Kolbuszowa, najbardziej wymagającymi wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Poniższa tabela przedstawia dane o liczbie rodzin i osób objętych pomocą asystenta rodziny w latach 2020 - 2023.

Asystentura rodzinna w poszczególnych latach	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba dorosłych	Ogółem liczba osób w rodzinie
2020	15	32	22	54
2021	19	37	29	66
2022	20	38	28	66
I-IX 2023	24	48	40	88

Na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy m.in.:

- opracowywanie i realizacja planów pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- współpraca z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, sądem i kuratorami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), Policją, szkołami, oraz z innymi specjalistami i instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny,
- współpraca z członkami zespołu interdyscyplinarnego, branie udziału w spotkaniach grup roboczych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej oraz zachęcanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udział w spotkaniach w PCPR w Kolbuszowej oceniających sytuację dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej,
- pomoc rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,

- pomoc rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- pomoc rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych oraz wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie w podejmowanych przez rodzinę aktywnościach społecznych,
- udzielanie wsparcia rodzicom i dzieciom, w szczególności poprzez prowadzenie indywidualnych rozmów wychowawczych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia i w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.

Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną przez sąd. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z biologicznymi rodzicami dzieci w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z sądem. Asystent rodziny powinien aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

Problemy w zakresie prawidłowej realizacji roli opiekuńczej i wychowawczej są najbardziej powiązane z brakiem umiejętności kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. Sytuacja ta przy braku zapewnienia odpowiedniego wsparcia rodzinie wobec braku prawidłowych wzorców do naśladowania przez dziecko może doprowadzić do sytuacji „dziedziczenia” negatywnych postaw rodzicielskich i niekorzystnie oddziaływać na późniejsze pełnienie ról rodzicielskich wobec własnych dzieci. Niewłaściwy klimat i czynniki patologiczne w rodzinie oraz w relacjach między jej członkami stanowią jedną z przyczyn, nierzadko główną, zaburzeń w zachowaniu dziecka.

Dominującym, poza problemem opiekuńczo - wychowawczym w rodzinie jest problem ubóstwa, połączony z bezrobociem i niepełnosprawnością.

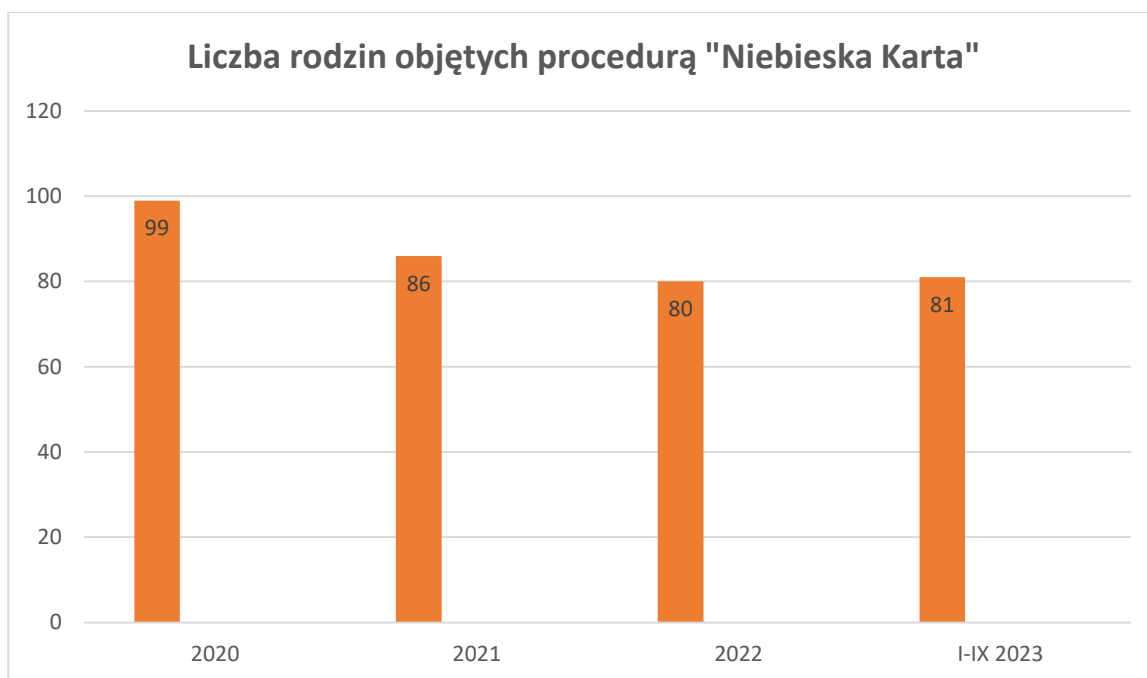
Bezrobocie dotyka nie tylko osoby pozostające bez pracy, lecz również ich rodziny. W radykalny sposób wpływa na powstawanie atmosfery napięcia i zagrożenia, a w skrajnym przypadku może być przyczyną występowania przemocy wobec członków rodziny.

Bezrobocie wpływa na sytuację materialną domowników i ich samopoczucie. Dziecko z domu o trudnej sytuacji materialnej może mieć pewne ograniczenia w korzystaniu z dóbr

kulturalnych. Niezaspokojone potrzeby są również źródłem uczuć zazdrości i poczucia niższości w stosunku do rówieśników lepiej sytuowanych. Trudności w społecznym funkcjonowaniu są szczególnie dotkliwe dla osób niepełnosprawnych oraz osób opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny, gdyż nie są one w stanie na równi z innymi bez odpowiedniej pomocy przystosować się do zachodzących zmian.

Poważne skutki dla całej rodziny ma także alkoholizm rodzica, który oddziałuje na wszystkich członków rodziny, a przez nadmierne koncentrowanie uwagi na problemach osoby pijącej prowadzi do zaburzeń komunikacji w rodzinie. W takiej sytuacji najważniejsze funkcje rodziny przestają być możliwe do zrealizowania. Z drugiej strony dzieci w rodzinie alkoholowej przyjmują na siebie określone role, a przez to istnieje ryzyko przejęcia destrukcyjnych wzorców zachowań.

Równie poważne w skutkach jest wychowywanie się dzieci w rodzinie przemocowej. Oprócz uszkodzeń fizycznych, często dochodzi do długotrwałych zaburzeń emocjonalnych, stąd tak ważna jest szybka i profesjonalna pomoc osobom doświadczającym przemocy, jak też podjęcie działań wobec sprawcy przemocy. Występowanie przemocy domowej w rodzinie według danych M - GOPS w Kolbuszowej i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Rodzinie w Gminie Kolbuszowa jest zjawiskiem kształtującym się w ostatnich latach na podobnym poziomie, co przedstawia poniższy wykres.

Zjawisko przemocy domowej dotyka osoby dorosłe, ale także coraz częściej dzieci, co ukazane jest w poniższej tabeli.

Przemoc domowa w poszczególnych latach	Osoby dotknięte przemocą domową	Osoby dorosłe	Dzieci
2020	247	155	92
2021	182	100	82
2022	163	105	58
I-IX 2023	147	82	65

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej realizuje pomoc społeczną w formie finansowej m.in.: wypłaty świadczeń (zasiłków: celowych, stałych, okresowych), ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej i niefinansowej m.in.: pracy socjalnej, posiłków i innej pomocy rzeczowej dla rodzin, specjalistycznych usług opiekuńczych, objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym, skierowanie do: domu pomocy społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy w Kolbuszowej, Centrum Integracji Społecznej w Kolbuszowej, Dziennego Domu Senior + w Hucie Przedborskiej i Dziennego Domu Pobytu Seniora w Kolbuszowej.

W 2022 roku ze wszystkich form pomocy skorzystało ogółem 546 rodzin tj. 1167 osób w tym 304 dzieci.

W celu ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach oraz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, tut. Ośrodek realizuje Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej zawiera porozumienia ze szkołami i przedszkolami, dzięki czemu dzieci mogą skorzystać z jednego ciepłego posiłku w szkole i przedszkolu.

W ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2022 roku z dożywiania w szkole i przedszkolu skorzystało 208 dzieci, a od stycznia do września 2023 r. w/w formą pomocy objętych było 175 dzieci.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób objętych Programem w poszczególnych latach:

	2020	2021	2022	I-IX 2023
Liczba osób objętych Programem	743	623	421	425

Inną formą pomocy dla rodzin jest stypendium szkolne. Uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna może starać się o przyznanie stypendium.

- od stycznia do czerwca 2022 r. wypłacono stypendium szkolne dla 72 uczniów (48 uczęszczających do szkoły podstawowej oraz 24 uczęszczających do szkoły średniej) na kwotę 75 463, 95 zł,
- od września do grudnia 2022 r. wypłacono stypendium szkolne dla 79 uczniów (52 uczęszczających do szkoły podstawowej oraz 27 uczęszczających do szkoły średniej) na kwotę 58 837, 04 zł.
- od stycznia do września 2023 r. wypłacono stypendium szkolne dla 67 uczniów (41 uczęszczających do szkoły podstawowej oraz 26 uczęszczających do szkoły średniej) na kwotę 52 322, 53 zł

Ogółem w 2022 roku udzielono pomocy materialnej dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Kolbuszowa dla 51 rodzin w tym 115 uczniów (84 uczniów szkół podstawowych oraz 31 uczniów szkół średnich).

Ponadto uczniom znajdującym się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, przysługuje zasiłek szkolny tj. pomoc materialna o charakterze socjalnym. W 2022 roku z takiej formy skorzystało czterech uczniów na kwotę 2 480 zł z terenu gminy Kolbuszowa. Natomiast w pierwszym półroczu 2023 r. jeden uczeń ze szkoły podstawowej otrzymał zasiłek szkolny w kwocie 620 zł.

Rodzinom, w których występuje niepełnosprawność lub choroba członka rodziny, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej umożliwia skorzystanie ze specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi te dostosowane są do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Na terenie gminy Kolbuszowa specjalistyczne usługi opiekuńcze są świadczone dzieciom w szczególności z autyzmem, Zespołem Aspergera i Zespołem Angelmana, Zespół Di George'a, przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób objętych tą formą pomocy.

	2020	2021	2022	I-IX 2023
Liczba dzieci objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w poszczególnych latach	12	14	9	5

Obowiązujący od 1 stycznia 2017 roku program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” wprowadzony został na podstawie ustawy z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin . Ustawa dotyczy wsparcia kobiet w ciąży i rodzin, w których urodziły się dzieci niepełnosprawne, u których stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Ustawa „Za życiem” nałożyła również obowiązki na asystentów pracujących w ośrodku pomocy tj.:

- koordynowanie działań podejmowanych przez rodzinę w kierunku zmierzającym do odnalezienia się w nowej sytuacji, do opieki nad chorym dzieckiem, do dbania o siebie w sytuacji, kiedy ciąża jest zagrożona,
- wskazywanie placówek, gdzie rodzina może uzyskać pomoc i skąd powinna czerpać informacje na temat lekarzy, przychodni, położnych, pielęgniarek itp., od których tę pomoc uzyska,
- umawianie rodziny na ewentualne wizyty lekarskie, jeśli z jakichś powodów rodzina sama nie będzie mogła tego zrobić, organizowanie transportu do przychodni specjalistycznej,
- koordynowanie działań porodowych i okołoporodowych, oraz aby noworodek miał zapewnioną opiekę neonatologiczną,
- koordynowanie wizyt psychologicznych, psychiatrycznych i innych wizyt specjalistycznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) jako samodzielna jednostka organizacyjno -budżetowa wykonuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej.

W 2022 r. PCPR nie umieścił żadnego dziecka w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, rodzinnych domach dziecka. Nie było dzieci, które opuściły rodzinę zastępczą. Natomiast jedno dziecko przebywające w placówkach lub rodzinach zastępczych usamodzielniało się.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej w 2022 r. przeznaczyło na kontynuowanie nauki dla 2 osób usamodzielnionych z rodziny zastępczej kwotę 8 780,00 zł, oraz dla 2 osób usamodzielnionych z placówki opiekuńczo - wychowawczej kwotę 10 961,67 zł.

W 2022 r. w rodzinach zastępczych przebywało 5 dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej sfinansował pobyt tych dzieci w rodzinach zastępczych w kwocie 22 025,50 zł. W placówce opiekuńczo-wychowawczej w 2022 r. nie przebywało żadne dziecko.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej przeznaczyło kwotę 53 237 zł na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z naszej gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych.

W okresie od stycznia do czerwca 2023 r. dwoje dzieci z terenu gminy zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo wychowawczych, rodzinnych domach dziecka. W tym czasie jedno dziecko opuściło rodzinę zastępczą i jedna osoba usamodzielniała się. PCPR w pierwszym półroczu 2023 r. przeznaczył na kontynuowanie nauki dla 3 osób usamodzielnionych z rodziny zastępczej kwotę 10 968 zł oraz dla 2 osób usamodzielnionych z placówki opiekuńczo-wychowawczej kwotę 7 312 zł. Z kolei wysokość środków na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z terenu gminy wyniosła 28 591,36 zł.

W Kolbuszowej działa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna dla dzieci i dorosłych. W Poradni można uzyskać wsparcie w formie: poradnictwa psychologicznego, poradnictwa pedagogicznego i logopedycznego dla dzieci i młodzieży. Poradnia działa również na rzecz podnoszenia kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców.

Poniższy wykres przedstawia dane o liczbie dzieci i młodzieży z terenu gminy Kolbuszowa objętych wsparciem Poradni w latach 2020-2023.

Poradnia realizuje ogólnopolski projekt „Za życiem” pełniąc rolę wiodącego ośrodka koordynacyjno- rehabilitacyjno-opiekuńczego realizującego wczesne wspomaganie rozwoju dzieci w wieku 0-7 lat. Projektem w 2022 r. objęto 10 dzieci z terenu gminy Kolbuszowa.

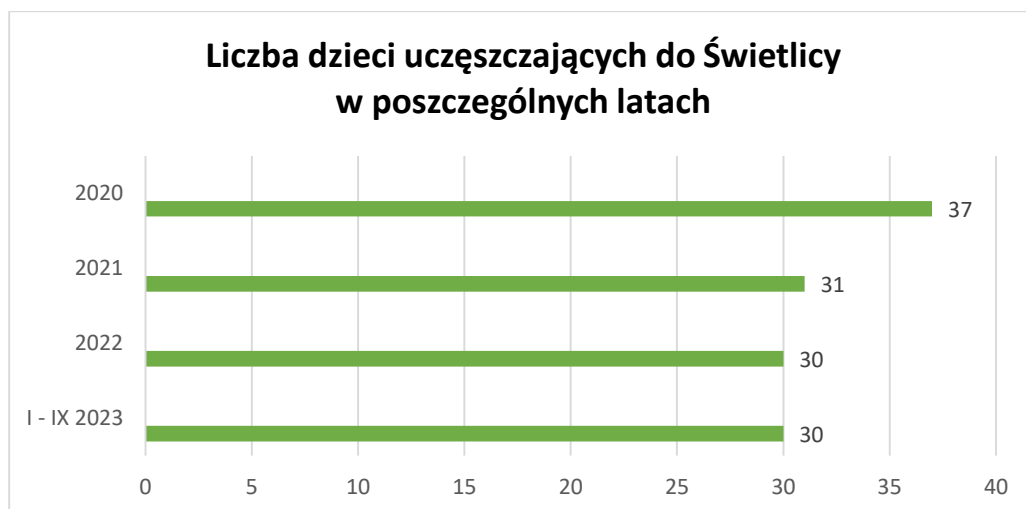
Poza tym w 2022 r. w autorskich, grupowych zajęciach profilaktycznych „Rosnę w górę” i „Trening Umiejętności Społecznych” na terenie Poradni uczestniczyło 11 uczniów w wieku od 7-10 lat. Ponadto w ramach swojej działalności Poradnia przeprowadziła 2 spotkania o charakterze pedagogizacji rodziców z gminy Kolbuszowa. W spotkaniach wzięło udział 145 osób, a z indywidualnych porad i konsultacji skorzystało 310 rodziców.

W okresie od stycznia do czerwca 2023 r. Poradnia prowadziła zajęcia profilaktyczne „Rosnę w górę”, w których uczestniczyło 4 dzieci, a także „Trening umiejętności społecznych” z udziałem 5 uczniów w wieku od 7-10 lat. Ponadto 2 dzieci objęto wczesnym wspomaganie rozwoju. Poradnia przeprowadziła 2 spotkania w ramach pedagogizacji rodziców z udziałem 145 osób. Również taka sama liczba rodziców skorzystała z indywidualnych porad i konsultacji.

Na terenie gminy Kolbuszowa do maja 2022 r. działała Świetlica Profilaktyczno - Wychowawcza przy Polskim Komitecie Pomocy Społecznej (Stowarzyszenie Charytatywne Zarząd Miejsko - Gminny w Kolbuszowej - PKPS), która w czerwcu 2022 r. przekształciła się w Świetlicę Profilaktyczno - Wychowawczą „PRZYSTAŃ” i zmieniła swoją siedzibę na budynek w „Domu Wsparcia Rodziny” przy Parafii Wszystkich Świętych w Kolbuszowej.

Świetlica adresuje swoją pomoc do dzieci i młodzieży z terenu gminy Kolbuszowa, w wieku od 7-15 lat, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych z problemami osobowościowymi i emocjonalnymi, z zaburzeniami w zachowaniu, z trudnościami w uczeniu się, wychowującymi się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju psychofizycznego.

Poniższy wykres przedstawia dane o liczbie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych uczęszczających do Świetlicy w latach 2020-2023.

Dział Świadczeń rodzinnych Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej pomaga finansowo osobom i rodzinom.

Poniższy wykres przedstawia liczbę osób korzystających ze świadczeń rodzinnych w poszczególnych latach.

Rok	Liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego	Kwota pobranych świadczeń
2020	812	1 874 707,27 zł
2021	720	2 289 008,00 zł
2022	436	2 009 836,48 zł
I-IX 2023	430	1 318 075,64 zł

Dużym wsparciem finansowym dla rodzin z dziećmi jest realizowany program „Pomoc państwa w wychowaniu dzieci (Rodzina 500+)”, który został uruchomiony w 2016 r.

Od 1 stycznia 2022 roku, ZUS przejął przyjmowanie wniosków o nowe świadczenia i je wypłaca. Świadczenie wychowawcze przysługuje rodzicowi lub opiekunowi faktycznemu, niezależnie od jego dochodów, na każde dziecko do ukończenia przez nie 18 lat.

Od 1 stycznia 2024 r. kwota świadczenia zostanie podniesiona z kwoty 500 zł do 800 zł. Na podstawie ustawy „Za życiem” rodzicom przysługuje wsparcie finansowe w wys. 4000 złotych z tytułu urodzenia żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Rodziny w ramach ustawy mogą również skorzystać z pomocy asystenta rodziny.

Dane dot. realizacji w/w programu przedstawia poniższa tabela.

Rok	Liczba rodzin, które skorzystały ze świadczenia „Za życiem”	Kwota pobranych świadczeń z programu „Za życiem”
2020	2	8 000 zł
2021	3	12 000 zł
2022	6	24 000 zł
I-IX 2023	3	12 000 zł

01.01.2016 r. rząd wprowadził świadczenie rodzicielskie, które przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Dane dot. realizacji tego świadczenia przedstawia poniższa tabela.

Rok	Liczba rodzin, które skorzystały ze świadczenia rodzicielskiego	Kwota wypłaconych świadczeń
2020	72	447 600,10 zł
2021	76	434 809,00 zł
2022	65	375 772,00 zł
I-IX 2023	40	219 465,20 zł

Od 01.06.2018 r. rodzice mogą korzystać ze świadczenia „Dobry Start”, które przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20 lat, a w przypadku dzieci z niepełnosprawnościami do ukończenia 24 lat.

Program obejmuje dzieci wychowujące się zarówno w rodzinach, jak i te przebywające w pieczy zastępczej. Od 1 lipca 2021 r. ZUS przyznaje i wypłaca świadczenie „Dobry Start”.

W Gminie Kolbuszowa działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której zadaniem jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolbuszowej w 2022 r. realizowała działania:

- zachęcanie rodzin z problemem uzależnień i przemocy do korzystania z pomocy terapeutycznej, motywowanie do udziału w grupach wsparcia, zasięgania porad prawnych oraz dążenie do podnoszenia skuteczności tych działań,
- podejmowanie działań mających na celu ograniczanie ilości spożywanego alkoholu poprzez pracę nad zmianą postaw społecznych,
- zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi i innymi uzależnieniami do środków psychoaktywnych.

GKRPA w każdy wtorek w godzinach od 15:00 do 17:00 prowadziła dyżury członków. W 2022 r. komisja udzieliła pomocy i porad 72 osobom. Na dyżury zgłaszały się osoby zainteresowane uzyskaniem informacji bądź pomocy w sprawie radzenia sobie z uzależnieniem

własnym lub członków rodziny. Z tego wsparcia korzystają osoby wzywane przez GKRPA lub zgłaszające się z własnej potrzeby.

W 2022 r. 200 dzieci z terenu gminy Kolbuszowa uczestniczyło w półkoloniach. Ponadto organizowano zajęcia sportowe dla różnych grup wiekowych, obozy poprzez Hufiec ZHP, zajęcia w Świetlicy Profilaktyczno - Wychowawczej „Przystań”.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej współpracuje z Regionalną Fundacją Rozwoju „Serce” w Kolbuszowej, która aktywnie działa na rzecz dzieci i młodzieży. Fundacja powstała z myślą, by nieść pomoc, troszczyć się i wspierać dzieci i młodzież pochodzącą z rodzin wielodzietnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Poprzez swoje działania Fundacja wyrównuje szanse edukacyjne, kulturalne i życiowe młodych ludzi.

W 2022 r. Fundacja „Serce” prowadziła szereg działań na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin z terenu naszej gminy. Fundacja udzielała wsparcia finansowego w formie programów stypendialnych i jednorazowej pomocy finansowej dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zrealizowano również dwa projekty edukacyjno - wychowawcze w formie półkolonii oraz dodatkowych zajęć nauki pływania. Fundacja zorganizowała i dofinansowała również opał na zimę dla ubogich i wielodzietnych rodzin z terenu Kolbuszowej i okolic. Przygotowano paczki żywnościowych dla rodzin z terenu miasta i gminy Kolbuszowa w okresie świątecznym, a także udzielono pomocy finansowej w ramach akcji I Komunia.

Ośrodek Pomocy współpracuje również ze Stowarzyszeniem „NIL”, które prowadzi Centrum Integracji Społecznej (CIS). W ramach CIS dla osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym realizowany jest program reintegracji społeczno - zawodowej, który pozwala na przygotowanie uczestników do pełnienia określonych ról społecznych, nabywania umiejętności umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym oraz umiejętności zawodowych. Misją CIS jest odbudowywanie i podtrzymywanie u osób wykluczonych społecznie, zdolności do samodzielnego i efektywnego pełnienia ról społecznych oraz samodzielnego poruszania się po rynku pracy, prowadzącego do zatrudnienia w różnych formach: u pracodawcy, samozatrudnienia, lub w spółdzielni socjalnej.

Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Kolbuszowej prowadzi działalność w formie 3 zorganizowanych warsztatów, tj.:

- warsztat usług leśnych, utrzymania terenów zielonych oraz usług remontowo - budowlanych
- warsztat usług opiekuńczych i gastronomicznych
- warsztat usług porządkowych oraz usług komunalnych.

W 2022 roku z terenu gminy Kolbuszowa w zajęciach CIS wzięło udział 26 osób.

W roku 2022 na podstawie umowy zawartej z Powiatem Kolbuszowskim, Stowarzyszenie „NIL” prowadziło punkt nieodpłatnych porad prawnych i obywatelskich dla mieszkańców powiatu kolbuszowskiego. Dyżury prowadzone były od poniedziałku do piątku przez 4h/ dziennie. Ze względu na stan epidemiologiczny w Polsce przez około 2 miesiące porady odbywały się w sposób zdalny. W 2022 r. łącznie 232 osoby skorzystały z darmowych porad prawnych.

Ponadto w roku 2022 Stowarzyszenie „NIL” na podstawie umowy zawartej z Podkarpackim Bankiem Żywności, pełniło funkcję lokalnej organizacji pośredniczącej w pomocy żywnościowej dla osób zamieszkałych na terenie powiatu kolbuszowskiego, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 Podprogram 2021. W 2022 r. NIL wydawał żywność dla 695 osób z terenu gminy Kolbuszowa.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej współpracuje z organizacją Parafialny Zespół Caritas pod wezwaniem św. Jana Pawła II przy kościele Wszystkich Świętych w Kolbuszowej. Organizacja wspiera osoby samotne, bezrobotne, bezdomne, chore, starsze, dzieci z rodzin ubogich, pomaga także imigrantom i uchodźcom. Organizacja Caritas w 2022 wydała 680 posiłków. Z tej formy pomocy od poniedziałku do piątku korzysta nadal około 10 osób.

Ponadto Caritas wspierała rodziny w formie talonów, bonów żywnościowych (30 talonów wydanych w 2022). Caritas przygotowuje od 25 lat paczki żywnościowe na święta. W 2022 roku przygotowano 10 paczek świątecznych, które zostały przekazane rodzinom i osobom samotnym. W bieżącym roku Caritas nadal kontynuuje w/w formy wsparcia dla rodzin z gminy Kolbuszowa.

Rada Miejska w Kolbuszowej 26 czerwca 2014 r. przyjęła Program Wsparcia Rodzin Wielodzietnych. Celem Programu jest wspieranie rodzin wielodzietnych (mających na wychowaniu co najmniej troje dzieci), zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci oraz młodzieży wychowującej się w tych rodzinach, promowanie modelu rodziny wielodzietnej i jej wizerunku. Program jest rozszerzeniem rządowego programu wsparcia rodzin wielodzietnych, który wprowadził Kartę Dużej Rodziny. Karty wydawane są w formie tradycyjnej i w formie elektronicznej dla rodziców/małżonków, którzy na dzień składania wniosku mieli co najmniej 3 dzieci, spełniających warunki ustawy.

Poniższa tabela przedstawia liczbę przyznanych Kart w poszczególnych latach:

Rok	Liczba przyznanych Kart w formie tradycyjnej	Liczba przyznanych Kart w formie elektronicznej
2020	411	296
2021	294	296
2022	786	794
I-IX 2023	556	560

W gminie Kolbuszowa realizowany był od maja 2022 r. do grudnia 2022 r. Program rządowy „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Na realizację zadania Gmina Kolbuszowa wydatkowała środki pozyskane z Funduszu Solidarnościowego w wysokości 1 217 751,37 zł. Celem Programu było wprowadzenie usługi asystenta osobistego jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych, również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych przez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia, zapewnienie wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb oraz umożliwienie zaangażowania osób niepełnosprawnych w wydarzenia społeczne i kulturalne. Pomoc asystenta osoby niepełnosprawnej polegała głównie na pomocy osobie niepełnosprawnej w:

- wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie i terapeutyczne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, społeczne lub sportowe);
- zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji;
- załatwianiu spraw urzędowych;
- nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami;

Z Programu osoby niepełnosprawne korzystały nieodpłatnie.

W 2022 roku z pomocy asystenta skorzystało 100 osób, w łącznej ilości godzin 29 919.

Zatrudniono 44 asystentów, którzy wspierali osoby niepełnosprawne.

W gminie Kolbuszowa realizowany był od maja 2022 r. do grudnia 2022 r. Program rządowy „Opieka wytchnieniowa”. Na realizację zadania Gmina Kolbuszowa wydatkowała środki pozyskane z Funduszu Solidarnościowego w wysokości 118 757,12 zł. Program kierowany był do członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy wymagają usługi opieki wytchnieniowej, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawujących bezpośrednią, całodobową opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu

niepełnosprawności. Opieka wytchnieniowa miała za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki Programowi opiekunowie dysponowali czasem, który mogli przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. W roku 2022 r. z tego programu skorzystało 14 osób, w łącznej ilości godzin 2379. Zatrudniono 4 osoby do świadczenia usługi opieki wytchnieniowej.

W 2023 r. Programy: „Asystent osobist osoby niepełnosprawnej” oraz „Opieka wytchnieniowa” są nadal realizowane w dużo większym zakresie.

II. Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Kolbuszowa w obszarze wspierania rodzin:

W strukturach lokalnych działają:

1. Urząd Miejski w Kolbuszowej (UM)
2. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej (M - GOPS)
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolbuszowej (GKRPA)
4. Placówki oświatowe (szkoły i przedszkola publiczne i niepubliczne)
5. Żłobek (niepubliczny)
6. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Kolbuszowa
7. Miejski Dom Kultury w Kolbuszowej (MDK) i filie
8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej (PCPR)
9. Sąd Rejonowy w Kolbuszowej
10. Kuratorzy sądowi
11. Prokuratura Rejonowa w Kolbuszowej
12. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Kolbuszowej (PP - P)
13. Komenda Powiatowa Policji w Kolbuszowej (KPP)
14. Kościoły
15. Zakłady Opieki Zdrowotnej (publiczne i niepubliczne) w Gminie Kolbuszowa
16. Poradnia Zdrowia Psychicznego - NZOZ ANIMA Centrum Psychiatrii
17. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i inne placówki oraz instytucje, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę, m.in.: Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza „Przystań” (ŚPW), Regionalna Fundacja Rozwoju „Serce”, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Powiatu Kolbuszowskiego „NIL” w Kolbuszowej, „Caritas”.

III. Cel główny programu

Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych na terenie gminy Kolbuszowa.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieciom z rodzin wieloproblemowych.
2. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie celem prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych.
3. Podnoszenie standardów pracy podmiotów działających na rzecz rodziny.
4. Wzmacnianie rodzin poprzez poradnictwo oraz ich aktywizację.

Zadania w zakresie wspierania rodziny:

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy/ Partnerzy	Rezultaty	Termin realizacji
1. Zapewnienie stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieciom z rodzin wieloproblemowych					
a)	Ochrona rodziny przed utratą bezpieczeństwa socjalnego.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, praca socjalna, konsultacje, porady indywidualne.	M - GOPS, PCPR, organizacje i stowarzyszenia pozarządowe	-Wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin. -Objęcie pomocą dzieci, w szczególności w formie dożywiania, zorganizowanego wypoczynku oraz alternatywnych form spędzania wolnego czasu. -Zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych i podniesienie jakości życia rodzin.	2024 - 2026 r.

b)	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do leczenia/terapii ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi.	Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, praca socjalna, sporządzanie sprawozdań i raportów. Objęcie rodziny pomocą służby kuratorskiej, współpraca z GKRPA, specjalistycznym wsparciem poradni psychologiczno - pedagogicznej i świetlicy profilaktyczno - wychowawczej.	M - GOPS, GKRPA, PP-P, kuratorzy, organizacje i stowarzyszenia pozarządowe.	-Stały monitoring sytuacji dziecka. -Systematyczna diagnoza i identyfikacja rodzin wieloprotoblowych	2024 - 2026 r.
----	--	---	---	---	----------------

c)	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczo - wychowawczej, pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka.	Opłata za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo - wychowawczych i rodzinnym domu dziecka.	M - GOPS	- Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i emocjonalnego dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo - wychowawczych i rodzinnych domach dziecka	2024 - 2026 r.
----	--	---	----------	--	----------------

d)	Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz profilaktyka zapobiegania negatywnym zjawiskom przemocowym.	Monitorowanie, wsparcie rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty. Objęcie rodziny pomocą służby kuratorskiej, współpraca z GKRPA, PP-P i ŚPW. Promocja i realizacja programów profilaktycznych.	Zespół Interdyscyplinarny	- Stały monitoring sytuacji rodziny ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci. -Podniesienie i usystematyzowanie wiedzy na temat przemocy domowej	2024 - 2026 r.
----	--	--	---------------------------	--	----------------

2. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie celem prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych

a)	Zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wobec dzieci oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego	Utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny, objęcie wsparciem rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wobec dzieci.	M - GOPS	- Poprawa funkcjonowania rodziny, - Rozwój umiejętności opiekuńczych i wychowawczych rodziny. - Stosowanie właściwych metod wychowawczych - Podniesienie umiejętności załatwiania spraw urzędowych - Regulacja kwestii zdrowotnych - Wsparcie emocjonalne, informacyjne i wartościujące	2024 - 2026 r.
----	--	---	----------	--	----------------

				- Przelamywanie oporu w dokonywaniu zmian życiowych - Podjęcie zatrudnienia i usamodzielnienie	
b)	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w niej miejsc dla wszystkich potrzebujących dzieci.	Utworzenie placówki wsparcia dziennego, rozwój i poszerzenie zakresu działania już funkcjonującej.	M-GOPS Świetlica „Przystań”	- Zapewnienie dzieciom, opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, zabaw i zajęć sportowych oraz rozwoju zainteresowań.	2024 - 2026 r.
c)	Pomoc rodzinom poprzez działania rodzin wspierających.	Tworzenie warunków do działań dla rodzin wspierających poprzez edukację i rozpowszechnianie informacji o instytucji rodziny wspierającej, tworzenie rodzin wspierających.	M - GOPS	- Poprawa funkcjonowania rodziny, - Zabezpieczenie niezbędnych potrzeb dziecka.	2024 - 2026 r.

d)	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, praca socjalna, sporządzanie sprawozdań i raportów. Objęcie rodziny pomocą służby kuratorskiej, specjalistycznym wsparciem poradni psychologiczno - pedagogicznej i Świetlicy profilaktyczno - wychowawczej.	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- Stały monitoring sytuacji dziecka, - Systematyczna diagnoza i identyfikacja problemów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	2024 - 2026 r.
----	--	---	--	--	----------------

3. Podnoszenie standardów pracy podmiotów działających na rzecz rodziny

a)	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny.	Integracja i aktywizacja przedstawicieli różnych podmiotów wspierających rodziny.	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	-Podejmowanie wspólnych działań: wypracowanie wspólnych procedur, ustaleń i porozumień dotyczących rodzin w kryzysie.	2024 - 2026 r.
b)	Współpraca z instytucjami realizującymi gminny program wsparcia rodzin wielodzietnych.	Promowanie Karty Dużej Rodziny oraz Gminnego Programu Wsparcia Rodzin Wielodzietnych.	Partnerzy Gminnego Programu Wsparcia Rodzin Wielodzietnych	- Zwiększenie dostępu rodzinom wielodzietnym do usług podmiotów uczestniczących w programie poprzez udzielanie ulg i zniżek	2024 - 2026 r.

c)	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji i umiejętności służb pomocy społecznej.	Kierowanie na studia o kierunku „Asystent rodziny”. Kierowanie na szkolenia, kursy i konferencje podnoszące kwalifikacje specjalistów pracujących na rzecz rodzin. Ponoszenie odpłatności za podnoszone kwalifikacje przez pracowników..	M - GOPS	- Zdobyć i aktualizacja kwalifikacji i umiejętności przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych.	2024 - 2026 r.
4. Wzmacnianie rodzin poprzez poradnictwo oraz ich aktywizację					
a)	Umożliwienie rodzinom dostępu do specjalistycznego poradnictwa przez rozwój istniejących instytucji działających na rzecz rodziny.	Rozszerzenie oferty usług świadczonych na rzecz rodziny poprzez zatrudnienie odpowiedniej kadry specjalistów, udzielanie bezpłatnych porad przez: prawnika, pedagoga, psychologa, pracownika socjalnego oraz innych specjalistów pracujących na rzecz rodziny.	M - GOPS, PP - P, PZP, PCPR, Stowarzyszenie „Nil”	-Wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinach, - Zwiększenie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodzin, -Dostarczenie wzorców prawidłowej komunikacji, -Odbudowanie prawidłowych relacji w rodzinie i wsparcie jej członków w wypełnianiu ról społecznych. -Nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.	2024 - 2026 r.

IV. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego programu wspierania rodziny Gminy Kolbuszowa są:

1. Środki własne gminy,
2. Dotacje z budżetu państwa,
3. Środki pozabudżetowe (np.: programy ministerialne, fundacje),
4. Środki pozyskane z funduszy unijnych i inne.

V. Adresaci programu

Adresatami Gminnego programu wspierania rodzin Gminy Kolbuszowa na lata 2024-2026 są:

- mieszkańcy miasta i gminy Kolbuszowa,
- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,

- rodziny niewydolne wychowawczo, wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym również dotknięte bezrobociem,
- osoby doświadczające przemocy domowej: współmałżonkowie, dzieci i młodzież, osoby starsze i niepełnosprawne,
- sprawcy przemocy w rodzinie,
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- dzieci i młodzież wychowująca się w ramach instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzież opuszczająca instytucjonalne i rodzinne formy pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze,
- rodziny wspierające,
- kadra instytucji, organizacji pozarządowych, placówek oświatowych i innych podmiotów zajmujących się udzielaniem wsparcia rodzinom.

VI. Monitoring i ewaluacja

Gminny program wspierania rodziny Gminy Kolbuszowa ma charakter otwarty i elastyczny. Pojawienie się nowych możliwości organizacyjnych, prawnych lub zidentyfikowanie nowych potrzeb społecznych będzie uzasadniało uzupełnienie Programu o nowe zapisy.

Monitoring i ewaluacja będą spełniać funkcję wewnętrznej kontroli realizacji zadań, ocenę skuteczności poszczególnych działań oraz ocenę sposobu realizacji celów i osiągniętych rezultatów. Ewaluacja będzie się odbywać na bieżąco przez cały czas trwania Programu. Raport z ewaluacji i monitoringu będzie sporządzany po zakończeniu każdego roku. Raporty, sprawozdania i informacje z wykonania w danym roku zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie będą zbierane przez Ośrodek Pomocy Społecznej od instytucji uczestniczących w realizacji Programu. Ośrodek Pomocy będzie przedkładał całościowe sprawozdanie roczne Radzie Miejskiej w Kolbuszowej w terminie do 31 marca każdego roku.

Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności. Zebrane informacje w ramach monitoringu i ewaluacji odpowiedzą na pytania czy i do jakiego stopnia cele programu są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy.

Przyjęte wskaźniki na potrzeby ewaluacji i monitoringu to:

- liczba etatów na stanowisku asystenta rodziny;
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;
- liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny;
- ilość odbytych przez asystentów rodziny szkoleń, kursów i konferencji;
- ilość pracowników służb społecznych uczestniczących w szkoleniach i podnoszących swoje kwalifikacje;
- ilość porad udzielanych przez specjalistów;
- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z określeniem przyczyn;
- liczba rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych;
- liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie;
- liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania;
- liczba dzieci objętych pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych;
- liczba rodzin objętych pracą socjalną;
- liczba dzieci objętych pomocą w placówkach wsparcia dziennego;
- liczba rodzin wspierających z terenu gminy;
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinnych domach dziecka;
- liczba dzieci opuszczających rodziny zastępcze;
- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych z pieczy zastępczej;
- liczba osób usamodzielnionych;
- kwota wydatkowana na pomoc pieniężną na częściowe utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, rodzinnych domach dziecka;
- liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pomocą społeczną;
- liczba dzieci skierowanych na kolonie;
- liczba wydanych Kart Dużej Rodziny;
- liczba rodzin objętych zasiłkami rodzinnymi;
- kwota wydatkowana na zasiłki rodzinne;
- liczba osób korzystających z programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”
- liczba osób korzystających z programu „Opieka wytchnieniowa”
- liczba osób korzystających z świadczenia rodzicielskiego;
- kwota wydatków związanych z realizacją gminnego programu wspierania rodzin wielodzietnych;
- liczba rodzin, które otrzymały jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia ciężko chorego dziecka „Za życiem”;

- kwota wydatkowana na jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia ciężko chorego dziecka „Za życiem”
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających;
- liczba podjętych działań przez Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w rodzinie, grupy diagnostyczno - pomocowe, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

Analiza statystyczna zebranych danych pozwoli uzyskać informację na temat zależności pomiędzy rzeczywistymi potrzebami wdrażanego Programu, a rezultatami oraz jego efektami.

Gminny program wspierania rodziny Gminy Kolbuszowa zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznych, zminimalizowanie negatywnych zachowań w rodzinach w kryzysie oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.